

національного університету: Економіка. 2022. Том 27. Випуск 3 (93). С. 101-108.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/3-93-18> URL: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2022_27_3/20.pdf

2. Грідін О.В., Заїка С.О. Інноваційний розвиток туристичної сфери України: стан, проблеми, перспективи. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку агропродовольчої сфери, індустрії гостинності та торгівлі: матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції*, (02 листопада 2022 р.): тези доповіді. Харків: ДБТУ, 2022. С. 260-261.

3. Державне агентство розвитку туризму України
URL: <https://www.facebook.com/DARTUkraine/?locale=uk-UA> (дата звернення: 10.03.2023).

4. Красноручський О.О., Грідін О.В. Роль та значення відмінних особливостей моделей міжнародного та національного менеджменту в практиці міжнародного бізнесу. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки*. 2016. Вип. 174. С. 12-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2016_174_4

5. Танки і пляжі. Як Хорватія відновлювалася після війни.
URL: <https://korrespondent.net/world/3670722-tanky-y-pliazhy-kak-khorvatya-vosstanavlyalas-posle-voyny> (дата звернення: 10.03.2023).

6. World Travel & Tourism URL: <https://wttc.org/2022/EIR2022-GlobalTrendsPDF> (дата звернення: 03.03.2023).

УДК: 338.48-6:069(=161.2)-027.63"364"

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙНИЙ ТУРИЗМ ЗА КОРДОНОМ В УМОВАХ ВІЙНИ

Лапченко А.С., кандидат історичних наук,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0031-6481>

Сьогодні музеї змушені адаптуватися до навколишнього середовища і подій довкола. Бо саме мистецтво завжди вважалося рупором прогресивних думок суспільства. Воно може послужити основою-символом для самоідентифікації особистості як громадянина своєї країни. І ми зараз опинилися у ситуація бінарної інформації. Через війну, через інформаційну війну наш мозок хоче поділити на хороше і погане, на дуже прості схеми. Мистецтво – це майже науковий майданчик вироблення альтернативних точок зору – повільний засіб, він не діє відразу, це свого роду лабораторія, де виробляється альтернативна схема мислення.

А музеї, поєднуючи раціональне й емоційне, ідеологічне й психологічне з певним типом художнього мислення та яскравим виявом національного характеру, здатні комплексно впливати на формування цілісної особистості, котра, з одного боку, відчуває єдність з всесвітніми культурними надбаннями, а з іншого, – усвідомлює себе носієм національних цінностей. Тому важливо сприяти вивільненню соціального потенціалу мистецтва та використанню його у розвитку та консолідації українського суспільства. Українські письменники, художники, поети, музиканти, кінорежисери та артисти через мистецькі твори прагнуть донести і до європейської аудиторії, і до російських колег власне бачення важких і болісних проблем, які переживає на даному етапі українська держава. І якраз музеї є тою ланкою яка допомагає творчим і публічним митцям і головне демонструє світові українські досягнення, особливості національного розвитку, труднощі, які виникають у процесі становлення демократичних інститутів, екологічні та демографічні проблеми. Таке аналітичне й критичне осмислення всіх цих проблем і сприяє утвердженню України як демократичної держави та слугує просуванню її на міжнародній арені.

Останні п'ять в різних країнах усе частіше українські музеї з'являються у популярних переліках «етнічних» чи просто цікавих місць для туристів. Так, у 2019 р. Український національний музей у Чикаго (США) було внесено у перелік 200 місць, які варто відвідати під час Дня відкритих дверей – Open House Chicago – безкоштовного публічного фестивалю, який пропонує доступ до понад 350 будівель по всьому місту. Це не єдиний український музей в США.

Український інститут (Ukrainian Institute of America) має садибу в розкішному будинку у одному з найпрестижніших місць Нью-Йорку, на Парк Авеню навпроти Метрополітен музею. Така локація – просто бальзам на кожну патріотичну душу і гарна нагода похвалитися перед неукраїнськими друзями. Тут проводять виставки модерного і сучасного мистецтва, але пропонують також трохи етнографії та історії. Під час відвідин цього музею вражає мультимедійна презентація історії України, грамотно зроблена добірка матеріалів, які підкреслюють важливі для України події, але також відповідають на дражливі питання, що можуть виникнути в іноземців. При вході в інститут розміщено меморіальну дошку Рафалу Лемкіну, який запропонував до вжитку термін «геноцид», зокрема щодо Голодомору.

Але, сьогодні в умовах війни українські музеї за кордоном не можуть виконувати лише функції збереження, інформування і реклами, вони стали тим комунікатором, який в перші місяці війни об'єднував українців, знайомив один з одним, а головне Саме при музеях з'являлись

консультаційні центри для біженців. Така політика українських музеїв за кордоном сприяла і сприяє згуртуванню українського суспільства. Саме в ці складні часи музеї виступили інтегративним чинником для факторів, які творять національну свідомість та самосвідомість особистості. Для цього українські музеї за кордоном почали створювати при музеях різноманітні культурно-мистецькі програми, спрямовані на подолання пострадянських і постколоніальних стереотипів і намагаються коректно продемонструвати світові нашу окремішність і унікальність.

Також почали більш активно співпрацювати з іншими музеями, зокрема продовжили і розширили межі довгострокової програми Українського інституту (яка працює з 2018 року) Мета програми – популяризація української мови у світі та задоволення мовних потреб українців за кордоном. З 2018 року почали створення україномовних аудіогідів у провідних музеях світу. Але до 2022 року кількість музеїв за кордоном які мали україномовні аудіогіди була не величкою.

Польща стала другим домом для більшості українців в продовж останнього року. Звісно це вплинуло на розвиток музейної діяльності цієї країни. Майже всі музеї Польщі сьогодні пропонують аудіоекскурсії українською мовою. Майже в кожному музеї Німеччини можна отримати інформаційний буклет музею українською мовою.

Коли українська звучить в одному з найпрестижніших музеїв світу – це зміцнює міжнародний імідж України та української мови, і робить її однією з популярних європейських мов.

Музейний туризм являє собою специфічний різновид туризму, особливості якого полягають у використанні туристського потенціалу музеїв і територій, які до них прилягають в освітніх, навчальних, інформаційних, виховних, розважальних, популяризаційних (пропагандистських), оздоровчих, екологічних цілях. Українські музеї за кордоном сьогодні змогли акумулювати.

Бібліографічний список:

1. Кускова С., Отземко О. Сучасний український музей: новітні практики. URL: [jvestniksss.donnu.edu.ua › article › download PDF](https://vestniksss.donnu.edu.ua/article/download/PDF) (дата звернення: 20.06.2023).

2. Філіпчук Н. Український і зарубіжний досвід діяльності музейних інституцій: культуротворчі та націзберігаючі засади. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/719022/1/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D1%96%20%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%202018.pdf> (дата звернення: 22. 06. 2022).

3. Андрусівич Ю. Діаспора: зміна парадигми. *Тиждень*. 2019. 15 бер. URL: <https://tyzhden.ua/Culture/227733> (дата звернення: 29.06.2022).

4. Рендюк Т. Етнокультурна спадщина зарубіжних українців. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Rendiuk_Teofil/Etnokulturna_spadshchyna_z_arubizhn_ykh_ukraintsiv/ (дата звернення: 22.06.2022).

5. Lapchenko A. History of ecotourism development and its socio-economic potential in Ukraine. *Vectors of competitive development of socio-economic systems: monograph*. Ed. by O. Mandych, T. Pokusa. Academy of Management and Administration in Opole, 2020. Pp. 49-52.

УДК: 330.341

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

Лопаткіна В.В., здобувачка вищої освіти*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Туризм є однією з найбільш важливих та прибуткових галузей світової економіки. Він швидко та динамічно розвивається. Згідно з Всесвітньою туристичною організацією (ВТО), туризм становить понад 10 % світового валового продукту, 7 % світового експорту і понад 30 % експорту послуг. Крім того, туризм забезпечує більш ніж 7 % інвестицій і 5 % усіх податкових надходжень. Кожне 11-е робоче місце у світі пов'язане з туризмом прямо або опосередковано [3].

Сучасний туризм перетворився на індустрію - складову світової економіки, яка є потужним господарським комплексом національної економіки. Ця галузь функціонує в тісному взаємозв'язку з природним середовищем, економічною системою та суспільством в цілому [2]. У сфері туризму виробляються, реалізуються та споживаються послуги, пов'язані з організацією туристичних подорожей для людей, які перебувають тимчасово поза місцем постійного проживання та не працюють в місці перебування.

Інновації є одним з головних факторів, які сприяють розвитку економіки взагалі і туристичної галузі зокрема. Вони охоплюють нововведення, які допомагають відновлювати та розвивати фізичні та духовні сили туристів, приводять до якісно нових змін у турпродукті, сприяють підвищенню ефективності інфраструктури туризму, кращому управлінню та стійкому розвитку туристичної сфери в країні [4]. Інновації також допомагають підвищувати ефективність процесів

* Науковий керівник – кандидат економічних наук, професор С.О. Зайка